

Biblioteca Centrală
Regională
Iluștara-Devă

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA

INVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 864
Vineri 16 sept.
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

PROLOG

15 septembrie 1966...
În milioane de case e sărbătorire. De fapt, e sărbătorire pe întreg cuprinsul țării: începe un nou an școlar. Este o sărbătoare a tuturor, pe care, dacă am vrea să o exprimăm în cifre, am apela de fiecare dată la ordinul milioane. Patru milioane de elevi au tresărit emoționați la primul sunet al clopoțelului. Milioane de părinți le-au urmărit pașii sau i-au condus până în pragul claselor curate și luminoase, pe băncile cărora îl asteptau aproximativ 26 de milioane de manuale școlare gratuite, sau până în pragul laboratoarelor și cabinetelor școlare moderne dotate cu materiale didactice a căror valoare se ridică anul acesta la peste 50 de milioane de lei.
Ne-ar trebui milioane de ochi să cuprindem cu privirea această sărbătoare minunată, bogată în fapte și semnificații. Iată numai câteva.

Secvențe dintr-o mare sărbătoare

Ora 8...
În Balta Albă, în acest imens cartier nou, modern, ca atâtea altele din București și din țară, asistăm la o mică festivitate emoționantă. În jur mai este încă șantier. Mirose a moloz. Macaralele uriașe continuă să înalțe noi apartamente.

Cu câteva luni în urmă, atunci când s-au mutat aici cei mai noi locatarii ai cartierului, a fost gata și școala. Astăzi, cu cele 24 de săli de clasă ale ei, strălucește sub privirile admirative ale primilor săi elevi, ale primelor cadre didactice care vor preda aici, ale părinților care au construitorilor care privesc emoționați de la înălțimea școlilor ce se înalță peste drum.
A fost tăiat panglica de la înțare și acest gest inaugural, semnificativ, a însemnat pentru toți cei de față începutul unui nou an de muncă în cea mai tîndră școală a Capitalei, Școala generală nr. 88.

„În altă parte a Bucureștiului, în cartierul Ghilești, la Școala generală nr. 166. Alături de noi, urmărind emoționant cuvîntul de deschidere, un părinte muncitorului Radu Iorga. A însoțit-o până aici pe fiica lui Manuela, care își începe acum viața de scolară. Emoții de început... Aflăm însă că Manuela este numai unul din cei zece copii ai muncitorului Radu Iorga. Pentru toți a avut aceleași emoții. Cel mai mare este inginer, altul este student, altul muncitor calificat într-o fabrică de medicamente, altul elev la liceu, patru sînt elevi ai școlii în care ne aflăm și alții doi se pregătesc să vină aici în anul următor.

Un simplu muncitor are astăzi posibilități și condiții materiale, să-și înșoțească pe toți cei zece copii ai lui, să-și ducă pînă la școlile cele mai înalte — iată un alt fapt semnificativ înțeles în acest început de an școlar.

„La Craiova în același cadru festiv, deschiderea noului an școlar i-a păsît pe elevi și profesori gata să-și înceapă munca. Un mare număr de elevi, profesori și părinți au fost de față la inaugurarea sărbătorească a cursurilor în cele 7

licee de specialitate care își încep în acest an activitatea aici. Profesori de la Liceul energetic, care va funcționa cu cursuri de zi și seara, ca și cei de la Liceul de mașini și aparate electrotehnice, le-au vorbit elevilor despre importanța pe care o are pentru economia națională această nouă formă de învățămînt, înființată ca urmare a hotărîrilor celui de al IX-lea Congres al P.C.R., arătîndu-le ce perspective largi vor dobîndi în urma însușirii temeinice a cunoștințelor de cultură generală și a pregătirii teoretice și practice de specialitate.

Cum a pornit munca în noul an

O dată încheiate festivitățile am pătruns în clase, în laboratoare, în cancelariile profesorilor, în cabinetele directorilor. Cum a pornit munca în noul an școlar?
La Liceul din Mizil, cursurile au început imediat după festivitatea inaugurală. Primii care au intrat la ore au fost învățătorii de la clasele I—IV și dirigenții claselor V—XI. Directorul școlii, tov. Const. Drăgăneanu, ne prezintă școala frumoasă și curată și, în mod special, muzeul de istorie, realizat prin strădaniile prof. Const. Dragomirescu. Apoi ne vorbește despre munca noului an școlar.

Un element esențial al bunei desfășurări a muncii didactice încă din prima zi îl constituie planul general de muncă al școlii. Este poate lucrul cel mai greu, cel mai pretentios din tot ce a constituit gama largă de probleme care trebuiau rezolvate pînă la deschiderea cursurilor. În fond, el oglindește — prin felul cum cuprinde problemele, prin felul cum își propune să le rezolve — capacitatea colectivului pedagogic, purtînd pe cea personalității directorului, a învățătorilor și profesorilor care au contribuit la conceperea și definitivarea lui. Planul general de muncă al liceului din Mizil este pus la punct, urmînd ca discutarea lui să aibă loc peste câteva zile.

Alcătuitul planul general — ne-a spus directorul Drăgăneanu — nu ne-am mulțumit doar cu enumerarea problemelor muncii noastre în acest an, nici cu includerea unor sarcini universale valabile — ca „asigurarea însușirii integrale a prevederilor cerute de programe”, „întărirea disciplinei” etc.

Am căutat să găsim pe durata unui întreg an școlar măsurile menite să ducă la îndeplinirea sarcinilor fundamentale ale școlii, în direcția determinată de condițiile concrete în care lucrăm. Ne-am propus, de pildă, să întărim caracterul științific al lecțiilor, legătura lor cu viața. De aceea în planul general am inclus sarcina de a se înălțura verbalismul, de a se demonstra orice adevăr prezentat elevilor. Ce măsuri am prevăzut în legătură cu aceasta? Pe lângă urmărirea atentă de către conducerea școlii a acestei probleme în cadrul asistențelor, pe lângă discuțiile individuale cu profesorii, vom organiza și o consfățuire pe această temă — în cadrul comisiilor metodice întii și apoi în cadrul con-

siliului pedagogic. Cu ajutorul organizației sindacale, vom redacta periodic listele de materiale bibliografice pe această temă, pe care le vom pune la dispoziția profesorilor.

„La Școala generală din comuna Sopoca, raionul Buzău (director tov. Ion Bădău) rezultatele muncii intense de pregătire desfășurate de directorul școlii și de profesorii ei au putut fi simțite încă din prima zi de școală. Totul era pus la punct, iar cursurile au început nu cu un orar improvizat, cum se obișnuiește pe alocri, ci cu un orar definitiv. Planul general de muncă a fost discutat în consiliul pedagogic cu 3 zile înainte de data deschiderii cursurilor. Am reținut, consultîndu-l, atenția pe care colectivul didactic al școlii își propune s-o dea activității educative, muncii cu pionierii. Învățătorii și profesorii din Sopoca doresc să organizeze în rîndurile copiilor forme de activitate cit mai variate și mai atractive, care să asigure participarea lor afectivă, să le dezlănțuie spiritul de inițiativă, să le formeze deprinderi de activitate independentă. De aceea ei și-au propus să înălțare dădăceala, tutelarea măruntă, care îi obosește și îi plictisește pe copii ori-entat de interesantă și atractivă în

C. RĂDO
AL. I. VLADIMIR
(Continuare în pag. 4-a)

Manuale noi, orizonturi noi

CALITATE

A trecut vacanța, au trecut festivitățile și emoțiile reînținerii cu școala. Ca un vast angrenaj în care nu numărăm fiecare sistem, dar și fiecare piesă, fiecare surub își au locul și funcția lor, în care totul se desfășoară conform unui program bine pus la punct, învățămîntul și-a reînceput activitatea.

Motorul care îl determină în primul rînd „producția” îl constituie munca la lecție — aspectul cel mai important, cel mai dinamic al acestui vast angrenaj. Aici, la lecție, se formează orizontul de cunoștințe al tineretului, se modelează conștiința lui. De calitatea lecțiilor ține în ultimă instanță calitatea rezultatelor obținute în procesul instructiv-educativ.

Ce asigură calitatea lecțiilor? S-ar părea că este de ajuns ca ele să fie pregătite minuțios din punct de ve-

dere științific și metodic, pentru ca totul să meargă cum trebuie. Aceste condiții sînt, ce-i drept, necesare — dar nu și suficiente. Planurile de lecție pot fi alcătuite oricît de savant, profesorul poate fi „înarmat pînă în dinți” cu cunoștințe de specialitate și de metodică, articulația orei poate să cuprindă toate verigile cerute — și, totuși, lecția să nu dea rezultatele scontate. Așa se întîmplă cînd predarea nu ține seama de mersul gîndirii copilului, de particularitățile acestei gîndiri. Se uită uneori că fiecare oră de clasă nu este altceva decît un moment al procesului nesfîrșit al cunoașterii, pe care gîndirea copilului îl străbate gradat. Nu lecția care corespunde unor norme, unor canoane generale îl ajuță pe elev în acest proces, ci lecția care supune normele, canoanele, unei realități

duce prin „momente” educative care rup cursivitatea predării, care sînt evident „lipite”, nu vom reuși să facem prea multe, cîci copiii simt puternic tot ceea ce este artificial, forțat. Încă o dată, este vorba de mîiestrie: dacă te străduiești să fii un pedagog adevărat, adevărul te gîsi, de fiecare dată, firul care îți dă posibilitatea să realizezi scopul educativ prin idei legate organic de conținutul predării. Înălțurînd „momentele moralizatoare”, lecția însăși, în ansamblul ei, va avea un caracter educativ.

Și tot atât de important este ca fiecare lecție — indiferent de obiectul predat — să-și lase amprenta nu numai în gîndirea elevilor, ci și în sentimentele și convingerile lor. Și aici hotărîtoare este calitatea muncii. Dacă necesitatea de a asigura lecțiilor un caracter educativ se tra-

duce prin „momente” educative care rup cursivitatea predării, care sînt evident „lipite”, nu vom reuși să facem prea multe, cîci copiii simt puternic tot ceea ce este artificial, forțat. Încă o dată, este vorba de mîiestrie: dacă te străduiești să fii un pedagog adevărat, adevărul te gîsi, de fiecare dată, firul care îți dă posibilitatea să realizezi scopul educativ prin idei legate organic de conținutul predării. Înălțurînd „momentele moralizatoare”, lecția însăși, în ansamblul ei, va avea un caracter educativ.

Calitatea — unul dintre imperatiile majore ale societății noastre — reclamă mai mult decît îndeplinirea conștiințoasă a obligațiilor profesionale: reclamă o atitudine afectivă, pasionată, față de aceste obligații.

Îată pentru ce, încă de la începuturile sale, istoria învățămîntului nostru — reclamă mai mult decît îndeplinirea conștiințoasă a obligațiilor profesionale: reclamă o atitudine afectivă, pasionată, față de aceste obligații.

Dacă în istoria învățămîntului din România tradiția orală a jucat un rol atât de însemnat la începuturile lui, fiind atît de strîns legată de tehnică, nici după dezvoltarea învățămîntului românesc scris și organizat ca atare — semnalat prin școala de la biserica românească din Scheii Brașovului încă din anul 1495 — raporturile dintre tehnică și știință pe de o

ISTORIA ȘCOLII ROMÂNEȘTI

Orice retrospectivă, orice istoric al școlii — de la instantaneele care surprind momente ale dezvoltării sale și pînă la proiectarea unei lumi mai largi asupra evoluției diverselor ramuri ale învățămîntului — constituie implicit o evocare a însăși istoriei culturii din epoca respectivă. Recapitulînd în esență marile etape ale dezvoltării culturii naționale, ogîndind modul în care au evoluat în timp preocupările științifice și realizările tehnice ale oamenilor, istoria învățămîntului românesc reproduce fidel povestea vie a trecutului istoric al poporului, descoperînd semnificații paralele, relevînd indirect participarea națională la marele concert al ideilor științifice și tehnice privity în lumina necontenitului lor progres. În acest fel istoria școlii românești, ca oricare istorie a învățămîntului în genere, reprezintă nu numai prezentarea unor informații despre ceea care au învățat generațiile să știe și să gîndească, ci mai ales, descoperirea progresului cuprins implicit în procesul de învățămînt.

O preluată încă răspîndită stăruiește începutul procesului de învățămînt o dată cu intervenția scrisului în „tehnica organizată” a dobîndirii de noi cunoștințe. Să vedem așa lucrurile ar fi o eroare și ar însemna să procedăm simplist. Din însăși analiza conceptului de învățămînt reiese limpede că, vechi — cum spune o vorbă populară — de cînd lumea, învățămîntul a cunoscut la toate popoarele o multilaterală formă orală, pentru a trece abia apoi la forma înregistrată prin documente directe, la învățămîntul scris. Răspîndit prin tradiția orală, care lega de-a dreptul pe cel ce învăța de ucenicul său în ale învățurii, înainte de a ajunge „știință de carte” învățămîntul a fost timp de veacuri dobîndire de meșteșug, de deprindere, reprezentînd tocmai aspectul dinamic, de cunoaștere în devenire, ascuns în cuvîntul „știință”, care este mai mult decît o simplă informare. Acest aspect al lucrurilor însă relevă încă de la început prezența și importanța științei propriu-zise și a tehnicii în cadrul diferitelor forme sub care se practica învățămîntul oral. Ne mirăm astăzi în fața „gînditorului” de la Hamangia, a vaselor policrome lăstate moștenire marilor muzee de cultură omului de la Cucuteni, a ornamentelor încrustate și cizelate pe care de-a ura unui luptător de altădată, descoperit într-un vechi mormînt tragic. Toate aceste frumuseți, adevărate săgeți trase de arta și talentul unor îndepărtăți strămoși în umirea viitorilor lor strănepoți, nu ar fi fost posibile dacă pe anonimi sculptori, ceramiști și cizelatori de metal nu i-ar fi învățat cineva, în mod organizat, cum să lucreze...

Îată pentru ce, încă de la începuturile sale, istoria învățămîntului nostru — reclamă mai mult decît îndeplinirea conștiințoasă a obligațiilor profesionale: reclamă o atitudine afectivă, pasionată, față de aceste obligații.

În prezent s-a trecut la alcătuirea unor scurte sinteze asupra dezvoltării învățămîntului științific și tehnicii în România, concomitent cu stringerea datelor în vederea elaborării lucrării. S-a hotărît ca, înainte de elaborarea propriu-zisă a celor trei volume, ca o pregătire documentară necesară acestei acțiuni, să se elaboreze și să se publice o serie de studii cu caracter monografic. Ele vor începe să apară încă din acest an, fiind consacrate unor aspecte particulare ale istoriei învățămîntului din România și ale legăturii sale cu știința și cu tehnica. Sînt prevăzute astfel să apară

parte și școală pe de alta nu au lipsit. Dimpotrivă, ele s-au accentuat, mai ales după ce în evoluția învățămîntului s-a trecut de la procesul de învățămînt legat de religie, la învățămîntul laic. Dacă laicizarea învățămîntului a însemnat o efectivă condiție de progres, nu trebuie uitat că una dintre fiiele principale ale acestui progres o constituie tocmai strînsa legătură dintre învățămînt și știință, dintre învățămînt și tehnică, aceasta din urmă considerată ca o dezvoltare aplicativă a celeilalte.

Despre dezvoltarea învățămîntului sau a științei și tehnicii s-a scris mult și la noi și, în general, în lume. Lucrările de sinteză, ca de pildă opera lui J. D. Bernal Știința în istoria societății, aparțin la noi în Editura politică, fac serviciul unei largi informări pe linii generale. Nu lipsesc nici lucrările de sinteză generală sau regională care se ocupă de unele probleme ale învățămîntului nostru. Așa sînt lucrările și în general materialele alcătuite cu prilejul centenarelor universităților din Iași (1960) și București (1964). Ceea ce a lipsit însă a fost o amplă lucrare de sinteză asupra evoluției învățămîntului din țara noastră, considerat de la primele sale începuturi — în epoca transmisiunii orale — și pînă în zilele noastre.

La acest imperativ al actualului moment din cultura românească răspunde inițiativa luată de conducerea Ministerului Învățămîntului de a se trece la elaborarea unei ample istorii a învățămîntului din România, cu specială privire la știință și tehnică, destinată să prezinte într-o frescă de mari dimensiuni evoluția școlii românești, contribuția pe care a adus-o aceasta, de-a lungul vremii, la progresul social și mai ales neîntreruptele sale legături cu tradiția poporului român. A fost constituit, în acest scop, un colectiv de specialiști — din care fac parte cunoscute personalități ale vieții noastre culturale și științifice, cadre didactice cu o bogată experiență, pedagogi, istorici și istorici ai științei și tehnicii. O dată constituit, colectivul a elaborat proiectul de tematică a lucrării, adoptînd periodicarea îndeobște cunoscută: comuna primitivă, epoca slavagă, trecerea spre feudalism, feudalismul timpuriu, feudalismul dezvoltat, descompunerea feudalismului (vol. I); epoca de la descompunerea feudalismului pînă la școlile lui Gh. Asachi și Gh. Lazăr (vol. II); epoca de la școlile lui Gh. Asachi și Gh. Lazăr pînă la finele anului 1918 (vol. III). În același timp, colectivul și-a asigurat colaborarea unor cadre didactice și a unor cadre de specialiști din diferite ramuri ale științei și tehnicii din toate centrele universitare și de cultură din țară.

În prezent s-a trecut la alcătuirea unor scurte sinteze asupra dezvoltării învățămîntului științific și tehnicii în România, concomitent cu stringerea datelor în vederea elaborării lucrării. S-a hotărît ca, înainte de elaborarea propriu-zisă a celor trei volume, ca o pregătire documentară necesară acestei acțiuni, să se elaboreze și să se publice o serie de studii cu caracter monografic. Ele vor începe să apară încă din acest an, fiind consacrate unor aspecte particulare ale istoriei învățămîntului din România și ale legăturii sale cu știința și cu tehnica. Sînt prevăzute astfel să apară

Conf. ing. IGOR IVANOV
(Continuare în pag. 4-a)

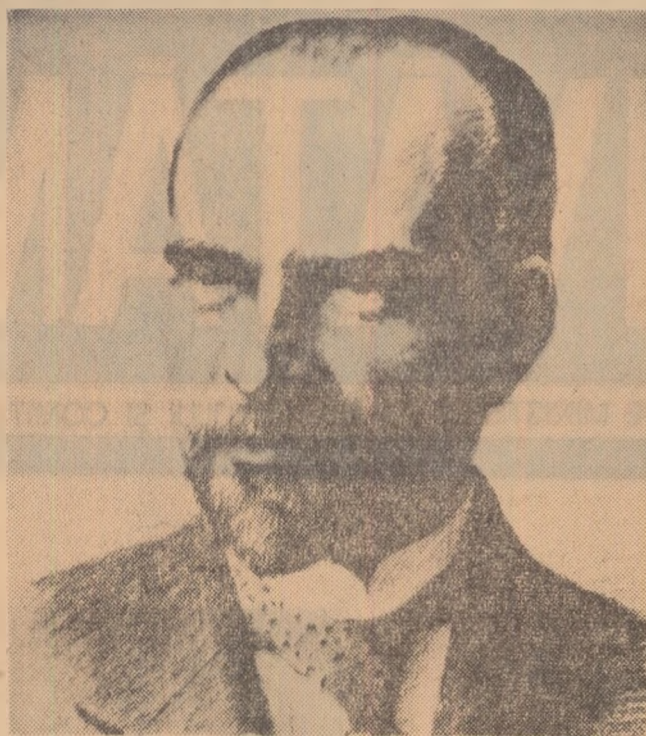
În momentul solemn al deschiderii cursurilor

ÎN ACEST NUMAR:

- Centenarul George Coșbuc — pag. 2.
- Diferențieri specifice — pag. 3.
- Literatura științifico-fantastică și școala pag. 3.
- Al treilea Congres interbalcanic al matematicienilor — pag. 4.
- Oameni și pasuni — pag. 4.

CENTENARUL GEORGE COȘBUC

Omul și opera

Coșbuc și școala

În toamna anului 1889 trecea munți dinpre Transilvania, spre a se statornici în capitala României, unul din marii poeți pe care i-a dat literaturii noastre pământul ardelen, George Coșbuc. Venea în București la chemarea lui Titu Maiorescu care-l remarcase Nunta Zamfirei, apărută cu câteva luni înainte în Tribuna. Tînărul de numai 23 de ani aducea cu sine mărgelele plătului ardelen, cu frumusețea naturii peisajului natal și înțelegerea tezurii de datini populare, pe care avea să le sintetizeze într-o operă profund națională.

Se născuse la Hordou, în septembrie 1866, după tradiția istoriei literare, neatestată documentar, în ziua de 8, iar după matricula boțezărilor din comună la 20, ca fiu al preotului Sebastian Coșbuc, descendent dintr-o familie de iobagi și al Mariei, născută Avacum. Școala primară o începu la Salva și o continuă la Năsăud, unde va urma și cursurile liceale în timpul cărora darul poetic, vădit încă din copilărie prin ușurința de a versifica, se manifestă în numeroase producții ce apar în 1882—1883 în *Musa someșană*, revistă a societății de lectură „Virtus Romana Rediviva”, al cărei președinte este ales, încă elev fiind, în toamna lui 1883. În anul următor se află printre studenții facultății de litere și filozofie de pe lângă Universitatea din Cluj, urmînd îndesobi cursurile de folclor ale profesorului Grigore Silași. În primul an de studenție se tipărește în Tribuna de la Sibiu, sub pseudonimul G. Boșcu, poezia *Filozofii și plugarii*. În 1885 începe colaborarea la *Familia* lui Iosif Vulcan, sub același pseudonim, iar din august 1887, chemat de Slavici pe care-l cunoștea cu un an înainte, devine redactor la Tribuna sibiană. În anul 1888 redactorul își înzestra publicația cu 35 de poezii, dintre care trebuie reținută *Crăiasa zinelor*. Funcționar al Ministerului Cultelor în 1890 începe acum, scurta de altfel, colaborare la *Convorbiri literare*, cu poezia *La oglindă și totodată redactează împreună cu câțiva profesori, o Carte de citire*. Voceațiune didactică manifestă nu numai prin participarea la alcătuirea altor manuale și publicații pentru școlari, dar și prin exercitarea, temporar, a funcțiilor de profesor la Institutul de fete „Educația Română” al Elizei Manliu. Anul 1893 înregistrează fîntiul volum tipărit din opera lui Coșbuc, *Balade și idile; Cîntecul fusului, Spînul, Dugmancele, El-Zorab, Moartea lui Fulger și altele* apăruseră încă mai înainte în diferite reviste.

În timpul procesului Memorandumului se publică poezia în *opresores*, care circulase din 1893 în Ardeal, în manuscris. Împreună cu Slavici și Caragiale, Coșbuc scoate, în 1894, revista *Vatra*, al cărei program redactorul Slavici propune cultivarea tradițiilor naționale. Poetul scrie în acest timp și la *Vieșii*, *Povestea vorbeli*, *Epoca literară*. În 1896 îi apare al doilea volum de versuri, *Fire de tort*. Lucrează ca redactor la *Foala interesantă* (1897) și la *Albina*, în care își publică două sute de articole. În 1897 va apare la Caransebeș primul și unicul volum din opera sa publicat în Transilvania în timpul vieții, *Versuri și proză*, editat de Enea Hodos. În 1898 publică *Războiul nostru pentru neastinare* (1877—1878). *Povestit pe înțelesul tuturor*. Editează în 1901, împreună cu Vlăduț, revista *Semănătorul*, la a cărei conducere nu va rămîne multă vreme. În 1902 i se publică a treia culegere de versuri *Ziarul unui pierde-vară și va releta*, în *Amicul meu din Torbole*, călătoria făcută în acest an în

Italia. Cîntec de vitejie, imprimat în 1904, este ultimul volum de poezii originale al lui Coșbuc. Nostalgia pămîntului natal îl urmărește și poetul se va duce în câteva rânduri să-și revadă locurile copilăriei și ale primei tinereți. Ultimul drum la Năsăud îl face în 1914 cînd, din pricina izbucnirii războiului, este forțat de jandarmii să se întoarcă în România. În 1915 îl moare într-un accident de automobil unicul fiu, Alexandru, fapt care îl tulbură pentru todeauna existența. Va mai trăi numai trei ani, stingîndu-se la 26 aprilie/9 mai 1918, în București. În luna februarie a aceluiași an îi apăruse ultima poezie din timpul vieții, *Vulturul*.

Coșbuc a lăsat o operă originală de incontestabilă valoare, în care a prezentat viața satului ardelen cu tradițiile și obiceiurile străvechi și mereu actuale, întemeiat pe o cunoaștere adîncă a folclorului național. Dragostea sa pentru popor și pentru trecutul istoric al acestuia îl îndeamnă să construiască o epopee în care să se desfășoare toate elementele mitologice autohtone. Vastele lecturi cu o arie enormă, pornind de la Homer și anticii latini, cu incursiuni în literatura indiană și cu popas îndelung asupra operelor dantesti și a romanților și neoromanților germani vădese preocuparea pentru compunerea epică de mari proporții. Nerealizîndu-și proiectul, el izbuște în schimb ca prin întreaga operă să alcătuiască, așa cum s-a observat deja, monografia satului transilvănean înfățișat în realitatea sa istorică și socială, în momentele esențiale ale existenței umane.

Coordonatele fundamentale ale creației lui Coșbuc au fost relevate. Istoricii literari au stabilit modele și influențe, criticii au analizat, definit și clasificat opera. S-a subliniat caracterul specific al pastelui său, conștient în integrarea în natură a elementului uman, spre deosebire de descripția picturală a antecesorului Alexandru; s-a demonstrat calitatea artistică a liricii eroice; au fost reliefate notele de umor și anecdoticul din anumite poezii, s-a remarcat natura obiectivă a lirismului său, precum și înzestrarea particulară pentru construcția epică.

Cîntăreț al tărînimii române, Coșbuc i-a înregistrat pe parcursul întregii sale opere năzuințele, bucuria și amarul, cum va spune însuși, urmărindu-i mișcările su-

fletului atât în manifestările de calm și bună voie ale unei existențe idilice, desfășurate într-un peisaj paradisiac, cit și în cele tumultuoase, de revoltă împotriva ordinii sociale nedrepte. Platurile natale ardelen se sint evocate în pastelurile memorabile prin elegiul pe care îl face poetul solului patriei.

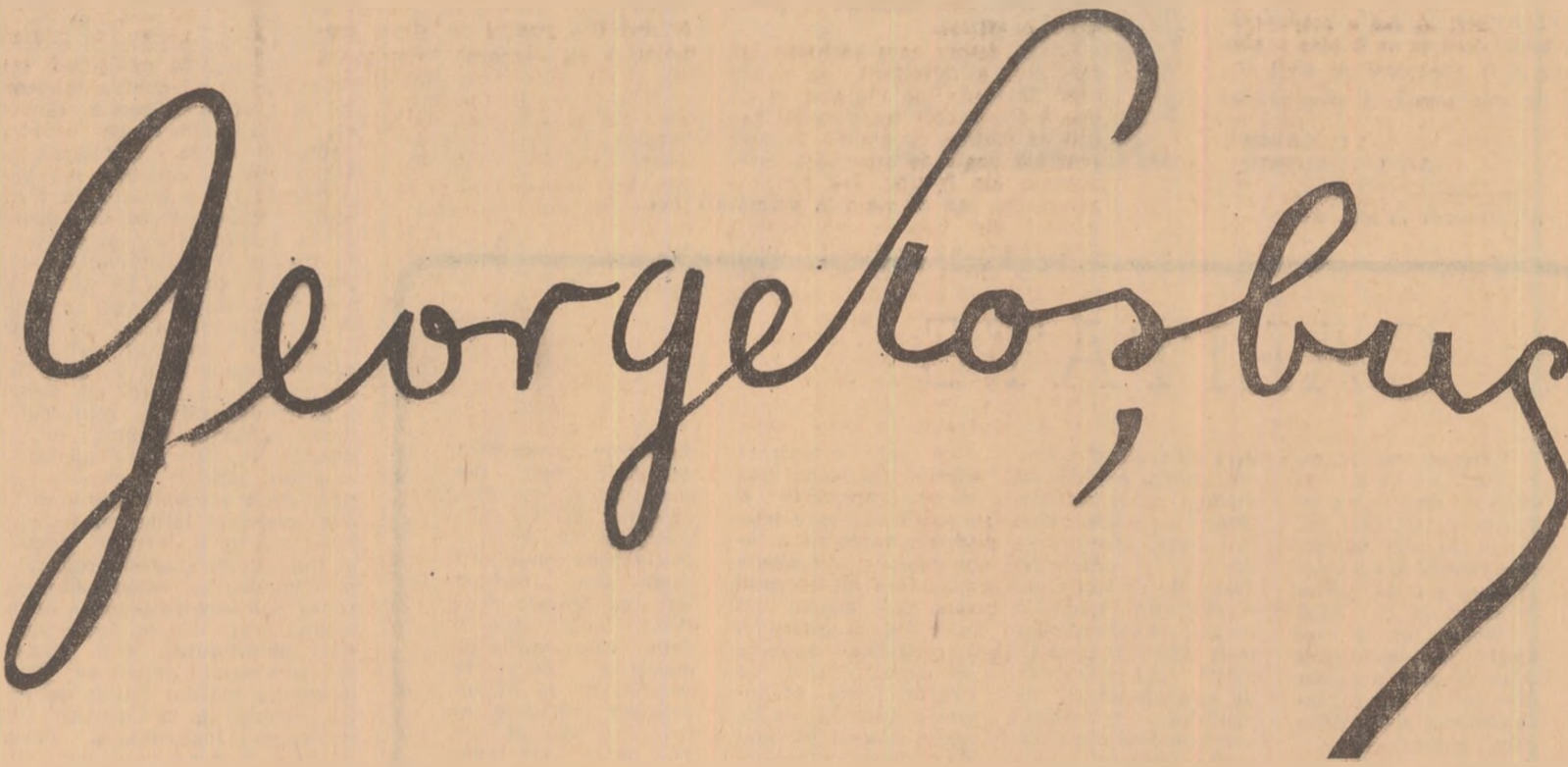
Perpetuate din timpuri imemorabile, tradițiile populare își continuă existența într-o ordine precisă, imuabilă, surprinsă de poet în momentele capitale. Dragostea, cu infinitatea de nuanțe pe care o presupune, este urmărită din clipa în care se ivește în sufletul fetei sau al fiicăului — prilej pentru poet de delicată sugerare a ingenuității, manifestată fie prin sfîșlă, fie prin șăgălnicie — și pînă ce culminează în pasiune.

George Coșbuc a adăugat operei originale un număr de traduceri din literatura universală. Este primul tîlmăcitor în limba noastră a întregului text al *Divinei Comedii* a lui Dante, căreia îi consacră și comentarii interesante, construind un sistem propriu de interpretare a operei scriitorului italian. A tradus în românește *Odissea* lui Homer, *Enaida* și *Georgicele* lui Virgiliu și a preluorat, adaptîndu-le la condițiile autohtone, capodopere ale literaturii indice: *Saontala* lui Kalidasa și fragmente din *Rig-Veda*, *Mahabharata* și *Ramajana* etc. A dat versiuni românești din opera unor autori germani, între care Schiller (*Don Carlos*), Heine și Adalbert von Chamisso. Traduce din Byron, din autori francezi, din Turgheniev.

George Coșbuc aduce, prin opera sa, o contribuție însemnată la literatura națională, fiind în același timp unul din solii artei noastre peste hotare. Originalitatea creației sale, și prin aceasta, permanența ei, stă în dezvăluirea sub un aspect pînă la neexplorat a vieții poporului român, surprinsă în trăsăturile fundamentale. Legat indisolubil de neamul românesc, cu al cărui suflet se identifică, Coșbuc se așază, prin mesajul operei, alături de Eminescu, Creangă, Sadoveanu.

Generațiile noi se vor îndrepta mereu către poezia sa ca spre un nesecat izvor de bogății folclorice, mesțeguite cu măiestrie, din care se desprinde în măreția sa simplă și milenară sufletul tărîmului român.

ELENA PIRU

EVOCĂRI INAUGURALE

Se prăznuiesc an de an, din vremuri depărtate, o minunată sărbătoare a toamnei. În ajun, mamele pregătesc copiii strale curate, iar tații le dau sferute pe care nici ei nu le-au urmat, copiii fiind. Se doarme puțin în această noapte de ajun, în care inimile copiilor ticăie emoționate. Cînd vine dimineața, strălucie curnos o însuflețire neobișnuită, iar atmosfera își schimbă parcă transparența și rezonanța. Este prima zi a calendarului școlar, anul nou al învățămîntului, ziua în care zidurile de piatră ale școlilor prind viață. Între aceste ziduri invitate se vor depîna, în lung șir, zilele de muncă școlară și fiecare din ele va face ca flacăra inteligenței să lumineze mai puternic chipurile copiilor. Aici îi întîmpină dascălii care i-au așteptat culegînd învățătura pentru a le împărtăși minunile lumii. Primele lor cuvinte, în momentul solemn de început, sînt vibrații de diapazon ce dau tonul pentru toate cîntecurile pe care le vor cînta împreună. Pornite din inimă, ele bat în porțile inimilor, rămîn pietre importante în biografia copiilor. Ele îi leagă de poporul cărui îi vor închina munca, de viitorul lui însoțit, de trecutul în care ne aflăm rădăcinile.

Așa se deschid la noi școlile, în fiecare toamnă, de mulți, de tare mulți ani. Nu erau, în urmă cu decenii și veacuri, ca astăzi, palate de cleștar pentru învățătura

copiilor și nici manuale pe care ei să le găsească pe bancă, ca pe un prim dar de preț. Erau însă și atunci oameni care își dăruiau truda anilor pentru a lumina conștiințele și care-și găseau împlinirea sîndînd entuziasmul patriotic. Iată Bucureștii de acum un veac și jumătate, în ajutorul deschiderii primei și pe atunci singurei sale școli la care stîlnia vremii avea să fie predată pentru copii „de totă starea”. Pe ulițele strîmte și gloduroase trec, cu feciorii de mină, tîbăcarii și gabrovenii, zidarii și cavafii. Se opresc în fața porții de la Sf. Sava și rup de pe ziduri hîrtiile cu „lătrări turbate” pe care le-au lipit, în timpul nopții, vrăjmașii școlii. În curte s-a strîns lume multă. Iată-i pe Petre Poenaru, pe Simion Marcovici și pe ceilalți elevi care au părăsit „academia” lui Veniamin din Lesbos pentru a veni să învețe „în limba marelui noastre”. Iată-i și pe negustorii Tell și Rădulescu, care și-au adus copiii la învățatură. Tinerii joacă și cîntă ca la sărbătoare. Rîsună cîntecurile vesele ale lui Anton Pann, cărui fiu tînăr isonul Nănescu și Chiosea-fîin. Într-o caleașcă sosește marele erou al școlilor, Constantin Bălăceanu însoțit de Iancu Văcărescu.

Dascălul Pavel cere să se facă tăcere. Se citește anafora prin care școala este „aprobăluită”. Cîneva desface un sul lung de hîrtie și începe a citi „Oda rîvnitoare la învățături”, în 40 de strofe, în care tînărul poet Barbu Paris Muleanu arată că prin nasterea școlii românești „un veac nou ni

s-a ivit” și cheamă tineretului la „izvorul cel nou”.

Și iată că se ridică pentru a vorbi dascălul cărui i se dărește înțelegerea școlii și despre ale cărui strădani a auzit întreg Bucureștii. Este George Lazăr cel care în fața divanului domnesc a cutezat a-i înfrunța pe boierii lipsiți de patriotizm și pe dascăli străini, dovedind că limba românească e aptă pentru predarea științelor. Pe bărbatul acesta slab, cu privirea neînduplecată, copilul parcă în cremene, multimea îl ascultă cu răsunarea tăiată. În vorbele lui răsună durerea unei țări care trăiește „vremuri viscoloașe”. El îi evocă pe cei rupți, goi, amăriți, din bordeiele întunecate arătînd că rostul școlii este de a sparge bezna, de a risipi mizeria Ascultați-l: „Patriei noi-i poate fi totuna ce creștere vor primi mădularile următoare... Binele cel de obște precum și cel privat stau cu creșterea tinerimii următoare într-o analoghie prea strîns legată”. El afirmă cu înflăcărare că limba noastră este pe deplin în stare a tîlmăci adevărurile științelor și că învățătura va merge mai cu spor în limba patriei. Pentru aceasta a scris, în nopți de treudă, manuale de aritmetică, de geometrie, de trigonometrie. În școala lui, elevii, vîltorii ingineri hotarnici, vor învăța nu numai știința măsurării pămîntului, ci și istoria luptelor poporului, ca să înțeleagă care le este datoria.

Aplauzele răsună îndelung. Mesțegarii și prăvăliași comentează

cuvintele pline de miez. Iscoadele elevi se grăbesc să ducă veste de cele auzite. Iar dascălii își duc elevii spre clasele sărace în care vor crește ostenți ai apropiatei răscoale a lui Tudor.

Au urmat alte toamne rodnice, cu inaugurări de școli. Iar acum un veac, în toamna lui 1886, cărțurari iubitori de țară s-au strîns într-o societate pentru învățătura poporului român, urmîrind, printre altele, a întemeia școli pentru pregătirea învățătorilor școlilor viitoare. Prima secțiune județeană a „Societății pentru învățătura poporului român” care a răspuns a acestei chemări a fost cea prahoveană. La apelul bătrînilor învățător Mihai Georgescu, cetățenii Ploieștiului au strîns bani, mobilier, cărți, pentru școala pe care guvernul nu se arăta dispus s-o susțină. Darul cel mai prețios l-au adus învățătorii și profesorii din Ploiești de acum un secol — Zaharia Antonescu, Constantin Inescu, Ion Romanescu, Nicolae Crenguțianu, I. Wallenstein, N. Micescu și alții — ei s-au oferit a preda fără plată la școala normală de a cărei necesitate erau conștienți. Tot fără plată s-a angajat a conduce practica pedagogică a „normaliștilor” un dascăl „cu știință de carte și talent la predare”, despre care mă lîrziu a scris cu atîta dragoste I. L. Caragiale: Basile Drăgulescu. Și astfel, după cum consemnează vechi documente de arhivă, data rită acestor „dascăli fără de arginții”, „nimic și numai prin puterea voinței și speranței” s-a

deschis școala normală al cărei elevi din Boldoști, Brazi, Bucov, Ploiești ori Călugăreni și alte sate prahovene s-au întors apoi ca învățători în satele lor. Ei n-au uitat cuvintele pe care le rostise directorul școlii, pedagogul ploieștean Ioan Eliade: „Fiecare are dreptul la învățatură cum are dreptul și la viață”. Viitorii învățători au înțeles de la început că devotament, cu curaj, atîta putere de muncă sînt necesare dascălului spre a lupta cu succes „în contra obstacolelor din lăuntru și din afară ce va întîmpina în exercițiul funcțiunii sale”.

Așa era în vremurile acelea. Cu toate strădaniile marilor cărțurari, cu toate sacrificiile învățătorilor, problema generalizării învățămîntului era departe de a fi rezolvată. În prima zi de școală, nenumărați copii își trăiau prima mare durere, privindu-i cu ochi triști pe feciorii ce intrau pe porțile școlilor, care pentru ei rămîneau închise. Dar nici cei care, în prima zi de școală, se strecurau pe aceste porți nu erau todeauna fericiți. Cine nu ține mîntu povestea copilului zugrăvit de Delavrancea: luni de-a rîndul, stînd de vorbă cu „toate lighioanele din curte”, așteptase prima zi de învățatură la „școala domnească” pe care o iubea înalț de ne-a o cunoaște și și o imagina ce va un palat din basme. În locul palatului a găsit niște căsuțe dărăpănate, iar lipsurile și neînțelegera au făcut nu o dată ca din ochii lui să picure lacrimi pe fi-

lele manualelor deschise pe bancă. Pe Dinu Milian, părinții nu l-au dat la școala publică, unde ar fi stat alături de băiatul spălătorului Casandra. L-au dus ca semibursier la o școală particulară. „Mi se părea că porțile unei lumi necunoscute se deschid pentru mine”. Dar în odaia Joasă, întunecoasă cu aer greu, prima zi de școală i-a adus primele umiliri. „Toată poezia școlii din abecedarul zugrăvit, pierise”. După ani, devenit militant democrat, Constantin Milie, autorul romanului autobiografic „Dinu Milian”, constata că „tot băiatul Casandrei și prietenii lui cei mici și cei săraci, nenorociți și nedreptățiți, îmi sînt tovarăși și cel mai bun prieten”.

Stînd cit de viu și de trăinic rămîn primele impresii pe care le capătă copilul în școală. Dascălii cei mai buni ai acelor vremuri grele se străduiau să nu risipească „poezia școlii din abecedar”, ci dimpotrivă, s-o transpună în realitate. În „Metoda nouă” abecedarii scris de Ion Creangă și de tovarășii lui de muncă învățătoarească era zugrăvit un părinte care se adresa fiului său: „Copile dragă! mine se des-tărlirea de la totii copiii de etate ta se due să înceapă a învăța...”. Constant de importanța momentului inaugural Ion Creangă l-a îndemnat pe învățătorii „Povătuitorului” scris pentru ei să înceapă munca în așa fel încît elevii să simtă din prima că „învățătorul nu este precum nici tre-

Manifestări

închinare

centenarului

Cu prilejul sărbătoririi „Centenarului George Coșbuc”, Societatea de științe istorice și filologice din Republica Socialistă România a inițiat o serie de acțiuni deosebit de interesante. Sennalăm astfel faptul că în zilele de 18 sept. a.c. Tot la 18 septembrie se va desfășura la Năsăud o sesiune de comunicări științifice. O asemenea sesiune va avea loc și la filiala din Sibiu a Societății. În ziua de 18 septembrie se va desfășura un simpozion „G. Coșbuc” la filiala din București.

Comunicările științifice prezentate cu acest prilej aparțin unor cadre didactice din învățămîntul superior și din învățămîntul de cultură generală, precum și unor cercetători științifici.

Numeroase și variate manifestări au loc, cu prilejul centenarului, la Liceul din Năsăud, care poartă numele lui George Coșbuc. Cercul literar al elevilor a organizat o sedință festivă în care au fost prezentate texte din creația de ucanție a poetului, scrise pe vremea cînd era elev în clasele V și VI la gimnaziul din Năsăud și publicate în revista manuscrisă „Musa someșană”, editată de societatea „Virtus Romana Rediviva”, al cărei președinte a fost George Coșbuc.

În aceste zile profesorii liceului îi conduc pe elevi la expoziția „Centenarul George Coșbuc”, deschisă în săliile muzeului raional din Năsăud. În incinta liceului a fost organizată o vitrină „George Coșbuc”, în care pot fi văzute fotografii ale vechiului liceu, ale poetului de vremea cînd era elev, ale profesorilor lui, opere ale poetului etc.

La Clubul sindicatelor din învățămînt din Capitală, prof. univ. Dr. docent G. C. Nicolescu va vorbi profesorilor de limba română despre George Coșbuc. Conferința va fi urmată de lecturi literare din opera poetului, la care își vor da concursul actorii teatrului Lucia Sturza Blandra.

PETRE PUȘCAȘU
lector la Institutul pedagogic de 3 ani — Baia Mare

MIRCEA ȘTEFAN

OAMENI ȘI PASIUNI

„Era cu mulți ani în urmă. București, 1929. Toamnă ruginită. Elevul Nanu Sava Ion, din clasa a IV-a a liceului de la Săliște-Sibiului, participând la concursul anual al „Tinerimii Române”, scria pagină după pagină. Atacase cu dezinvoltură subiectul „O călătorie de la Săliște la București”. A fost răsplătit pe bună dreptate cu diploma de onoare pe țară, cea mai înaltă distincție pe care o putea avea un elev de liceu în acele vremuri. În mod deosebit s-a ocupat el de legăturile culturale româno-caucaziene. Vizitând Caucazul, a putut constata aspecte inedite privind elemente de arhitectură populară românească, purtate până aici de oieri români care, cu secole în urmă, pe aria unei imense transhumante, duceau cu ei frânturi din creația meșteșugurilor natale. Appreciate de oamenii de știință armeni, aceste constatări ale profesorului Ion Sava Nanu au primit confirmarea forurilor științifice competente. „Printre cercetătorii care au obținut rezultate importante în scoaterea la iveală a adevărului științific privind relațiile româno-caucaziene în epoca feudală — scrie cercetătorul K. E. Kolanjian de la Institutul de istorie al Academiei de științe din Republica Sovietică Socialistă Armenia — alături de oameni cu renume bine stabilit în știința universală, ca G. Balș, N. Ghika-Budești, Gri-gore Ionescu, Strigowski, Choisy, se numără profesorul Ion Sava Nanu din București, care aduce elemente noi în analiza comparată a arhitecturii din regiunile României și Caucazului”.

Cercetările profesorului Nanu au primit și Armenia. Recent, Academia de științe a R.S.S. Armenia a publicat chiar o lucrare a lui despre legăturile existente între arhitectura românească și cea armeană în perioada feudală.

Călătorii și cercetări

An după an, în fiecare vacanță, a cucerit meșteșugurile țării și în obiectivul călătorii lui au intrat monumente feudale, case țărănești, cule, conace, palate domnești, biserică. Din ce în ce mai mult și-a întărit convingerea că există o strânsă legătură între elementele de arhitectură populară sârbească și arhitectura din vechile noastre țiguri și orase, între construcția simplă realizată de oamenii de la țară și elementele de bază ale arhitecturii noastre bisericesti.

Cîntărită gena lărilor constructive ale clădirilor prin prisma diverselor influențe între stiluri, atenția i-a fost atrasă de accidentul întotdeauna semnificativ al decorului rural, de detaliile care împodobeau zidul, cornișa, acadramentul ferestrelor, colonadele sau fatada. S-au născut astfel o serie de studii privind cu obiectivitatea și precizia deosebită, despre pictura miniaturală de pe manuscrise, despre vechia grafică a tipăriturilor românești, care vehiculează aceeași simbolistică a formelor ca și decorul arhitectural. Pe această cale profesorul Nanu a devenit și colecționar.

Am stat de vorbă cu el în colțul său de lucru. Pe pereți, juvanele ale picturii românești și universale: opere ale lui Tattarescu și Renu, „Madona din Monte Luce” de un pictor din școala lui Rafael, „Fata cu pruncu” de un anonim din Calabria, datină din școala XVII, „Scenă cu vînat” de un pictor din școala germană, din secolul XVIII etc. În sertare, desene de preț și manuscrise, printre care un caiet original de poezii, proză și desene aparținând lui Hașdeu.

Constatări confirmate de foruri științifice

Toate descoperirile profesorului Nanu — făcute în țară sau peste hotare — sînt obiectul unor cercetări concretizate în comunicări sau studii expuse la sesiunile științifice sau publicate în periodicele de specialitate. Din Italia a adus un bogat material documentar privind legăturile existente în domeniul arhitecturii, picturii și sculpturii, în timpul lui Constantin Brîncoveanu, între meșteșugii români și cei italieni. A urmat o comunicare expusă la una din sesiunile Societății de științe istorice și filologice. Din Turcia, profesorul Nanu s-a reîntors cu o serioasă documentare asupra legăturilor dintre arhitecturile bizantină și musulmană și arhitectura veche românească. Și acest material a stat la baza unei comunicări știin-

țifice, prezentată la Societatea de studii orientale. Despre valoarea acestor studii a scris pe larg Nurullah Bek, profesor la Academia de arte frumoase din Istanbul, în numărul din august 1965 al revistei constantinopolitane „Varlik”.

Cercetări similare a întreprins profesorul Ion Sava Nanu și în legătură cu relațiile dintre arta românească și arta din Austria, din Grecia, Iugoslavia, Ungaria și unele țări din orient. În mod deosebit s-a ocupat el de legăturile culturale româno-caucaziene. Vizitând Caucazul, a putut constata aspecte inedite privind elemente de arhitectură populară românească, purtate până aici de oieri români care, cu secole în urmă, pe aria unei imense transhumante, duceau cu ei frânturi din creația meșteșugurilor natale. Appreciate de oamenii de știință armeni, aceste constatări ale profesorului Ion Sava Nanu au primit confirmarea forurilor științifice competente. „Printre cercetătorii care au obținut rezultate importante în scoaterea la iveală a adevărului științific privind relațiile româno-caucaziene în epoca feudală — scrie cercetătorul K. E. Kolanjian de la Institutul de istorie al Academiei de științe din Republica Sovietică Socialistă Armenia — alături de oameni cu renume bine stabilit în știința universală, ca G. Balș, N. Ghika-Budești, Gri-gore Ionescu, Strigowski, Choisy, se numără profesorul Ion Sava Nanu din București, care aduce elemente noi în analiza comparată a arhitecturii din regiunile României și Caucazului”.

Cercetările profesorului Nanu au primit și Armenia. Recent, Academia de științe a R.S.S. Armenia a publicat chiar o lucrare a lui despre legăturile existente între arhitectura românească și cea armeană în perioada feudală.

Proiecte

La o întrebare a noastră, profesorul Nanu a răspuns:

— Acum? Încerc să adun date despre contribuția artei românești la dezvoltarea celei universale. Tema, generoasă, pare poate prea vastă. Mi-am delimitat însă unele sectoare. Modesta mea contribuție vrea să privească, în această lumină, arta și arhitectura românească din anii puterii populare.

Înainte de a ne lua rămas bun de la profesorul Nanu, privirile ne-au fost atrase de unele pagini dactilografiate, ordonate pe marginea biroului. Ghicindu-ne parcă gândul, gazda ne-a explicat: „O lucrare despre Italia văzută de artiști români în secolele XIX și XX”. Cu acest prilej am mai aflat că profesorul Nanu a predat recent spre tipărire, la Editura științifică, o carte consacrată vieții și operei lui Benjamin Franklin, iar Editura didactică și pedagogică două manuale: „Istoria artei românești” pentru clasa a XII-a a liceelor de arte plastice și „Istoria artei universale” pentru liceele de cultură generală, secția umanistică.

Cu ani în urmă, lecțiile unor profesori ca Nicolae Balaban sau Petre Drăgoiescu au imprimat în sufletul elevului de liceu Nanu Sava Ion interesul pentru studiu, dorința de a afla — o dorință în care s-au acum simburile pasiunii de cercetare de mai târziu, dragostea pentru istoria și arta românească. Răspunzând pe deplin luminii primite atunci și mai târziu, pe băncile facultății, de la profesori ca acad. G. Oprescu, profesorul Ion Sava Nanu cultivă astăzi aceleași pasiuni în sufletele elevilor săi.

D. TEODORU

De la Ministerul Învățămîntului

În legătură cu folosirea programelor de învățămînt pentru școlile generale și liceele de cultură generală în anul școlar 1966/1967, se fac următoarele precizări:

Lista programelor valabile în anul școlar 1966/1967 a fost publicată în „Gazeta Învățămîntului” nr. 858 din 15 iulie a.c.

Programele de învățămînt ediția 1966 au fost difuzate prin secțiile de învățămînt raionale și regionale, conform instrucțiunilor Ministerului Învățămîntului nr. 70838 din 1966, cu excepția programelor de economie politică și socialism științific, care sînt în curs de expediere. Celelalte programe, ediții anterioare anului 1966, date ca valabile pentru acest an școlar, se găsesc în școli.

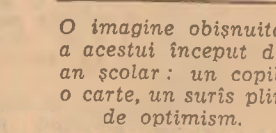
Consfătuire a profesorilor de matematică

Societatea de științe matematice a organizat la Arad, în zilele de 11 și 12 septembrie a.c., o consfătuire cu profesorii din învățămîntul mediu din toate regiunile, cu tema „Elemente de teoria mulțimilor și structuri algebrice în școala de 12 ani”.

Au fost prezentate, cu acest prilej, referatele: „Predarea teoriei mulțimilor în învățămîntul mediu” (conf. univ. I. Bîtea), „Elemente de structuri algebrice și teoria grupurilor în geometrie” (prof. univ. D. Papuc), „Rolul noțiunilor elementare despre mulțimi în predarea algebrei la clasele IX-XII” (conf. univ. M. Reghis), „Metodica predării teoriei mulțimilor în liceu” (prof. J. Cornea — Arad).

La începutul lungului drum de pătrundere în tainele comorilor cuprinse în rafturile bibliotecii.

O imagine obișnuită a acestui început de an școlar: un copil, o carte, un suris plin de optimism.

CONTINUĂRI • CONTINUARI

Prolog

Prezență bună, dar și „absențe”

Vizita noastră în școli în prima zi de școală duce la concluzia că în cele mai multe locuri imensa majoritate a elevilor s-au prezentat la cursuri, munca noului an de învățămînt începîndu-se bine și din acest punct de vedere. Fără îndoială că măsurile pregătitoare luate de conducerea școlilor, de organele locale au făcut ca problema școlarizării și a frecvenței să fie rezolvată încă din prima zi de școală. La 15 septembrie, în cele mai multe din școlile generale din raionul Buzău, toți copiii de vîrstă școlară au luat loc în bănci. Chiar și acolo unde în anii trecuți s-au întîmpinat dificultăți în această privință — de pildă la școlile din comunele Padina, Pogoanele, Luciu — începutul acestui an a fost progresiv. Elevii a căror școlarizare era o problemă în anul școlar trecut au venit la cursuri din prima zi.

În cele mai multe școli au fost prezente și cadrele didactice. Și totuși...

Cînd am ajuns, împreună cu șeful secției raionale de învățămînt la Școala generală din Cernătești, directorul școlii toamă expediție sfatului popular o adresă în care relata că nu poate începe anul școlar în bune condiții din cauza neprezentării la posturi a unor cadre didactice. Din cei 12 profesori încadrați la clasele V-VIII s-au prezentat la școală doar 4. Indiferent de motivele absențelor, este clar că în asemenea condiții cursurile se vor desfășura cu imprudență care, oricît de inspirate ar fi, nu pot salva mare lucru.

De altfel, problema nu privește numai școala din Cernătești. În raionul Mizil, din 98 de cadre didactice repartizate anul acesta s-au prezentat la posturi pînă la data de 15 septembrie doar 58. Nici chiar cei transferați la cerere nu au ajuns toți la locurile de muncă. Desigur că mulți vor veni la catedră în zilele care urmează. Ei trebuie să știe însă că, din cauza lor, s-a compromis nu numai munca la clasă (cu toate că s-au luat măsuri de suplimentare), ci și exemplul de punctualitate care se cere educatorului.

Vizitele pe care le-am făcut în școli la 15 septembrie ne-au relevat și necesitatea unei preocupări mai atente față de o problemă care a fost în unele locuri neglijată și în anii trecuți și care continuă să fie rezolvată pe alocuri pe criterii străine de interesul învățămîntului. Este problema continuității profesorilor. La Sopoca, de pildă profesorii de științe naturale au primit să lucreze nu cu aceiași elevi, ci cu aceiași clase ca anul trecut, pentru a nu fi nevoiți să pregătească o materie nouă.

Tot în rîndul „absențelor” se cuvine menționat faptul că în laboratoarele școlilor din raionul Buzău nu există substanțele chimice

necesare experimentelor. Unele din acestea nici nu vor exista, deoarece lipsesc chiar din catalogul întreprinderii „Reactivul”.

În schimb apar unele lucruri „în plus”. La Școala generală din comuna Aldeni, directorului i s-a pus încă din prezua deschiderii o problemă pe care nu știa cum s-o rezolve. Organele care difuzează manualele școlare au trimis pe adresa școlii, cu factură, cîteva sute de manuale pe care le mai primise odată înainte. Este clar că ele trebuiau îndreptate spre altă școală, care acum le-o fi așteptînd cu nerbdare. Dar cum lucrurile n-au putut fi lămurite, problema a rămas să fie „rezolvată” la decartare.

Toate aceste neajunsuri pot fi — și trebuie să fie — înlăturate cît mai repede. Există condițiile necesare pentru aceasta, există toate datele în măsură să permită, de la început, o bună pornire a muncii.

La festivitatea de deschidere, exprimîndu-și recunoștința pentru condițiile pe care partidul le-a creat învățămîntului, cadrele didactice și elevii și-au manifestat hotărîrea de a munci astfel încît rezultatele muncii lor să însemne un nou succes al școlii. Le urăm să-și îndeplinească cu cinste acest angajament.

ISTORIA ȘCOLII ROMÂNEȘTI

Istoricul Facultății de matematică din București (1863—1948), prof. univ. N. Mihăilescu, Din istoria învățămîntului oral al tehnicii vechi românești de prof. univ. G. C. Giurescu, Începuturile învățămîntului universitar din România de prof. univ. St. Birsănescu, Revistele de popularizare a științei în sprîmîntul învățămîntului public în sec. al XIX-lea de prof. emerit I. Popescu-Telusan, Școala și gîndirea pedagogică din România între anii 1944—1947 de lector univ. Ion Stanciu, Contribuții la istoria învățămîntului chimiei în România de lector univ. ing. D. Todereciu, Istoria învățămîntului superior în România de colectivul condus de prof. univ. Ștefan Pascu, Istoricul învățămîntului din Transilvania în prima jumătate a secolului al XIX-lea de V. Curticeanu, precum și de alte lucrări semnate de prof. univ. dr. docent Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei, de conf. univ. I. Ivanov prof. Dinu Moroianu, Virgil Molin, V. Galici, Vasile Netea, Al. Toth, Gh. Iscru, Gh. Pirnău, Octavian Ionescu, Nicolae Isac, S. Purcărete, Emil Domocoș, Ioan Giolan, N. Adăniloae, I. Protopenescu, I. Cojocaru, C. Dinu, I.M. Ștefan etc.

Publicarea acestor lucrări, înmulțirea studiilor de specialitate despre istoria învățămîntului apărute în diverse perioade și îndeosebi, elaborarea primului volum din istoria școlii românești vor constitui un valoros act de cultură.

Învățători, profesori, diriginți!
Citiți și răspîndiți
în rîndul părinților
revista
COLOCVII

Al treilea Congres interbalcanic al matematicienilor

În Capitală se desfășoară lucrările celui de al III-lea Congres interbalcanic al matematicienilor. În numele celor două „Gazete Învățămîntului”, am adresat câteva întrebări în legătură cu acest congres academișianului NICOLAE TEODORU, decanul Facultății de matematică.

Care este semnificația congresului ca manifestare științifică internațională?

— Cel de al treilea Congres internațional al matematicienilor continuă un șir de manifestări științifice cu caracter internațional, înscrind-se pe linia unor tradiții începute cu peste trei decenii în urmă. Prin el, Uniunea interbalcanică a matematicienilor, creată în 1934, își va relua activitatea desfășurată în trecut, dezvoltînd-o și amplificînd-o cu scopul de a stringe relațiile dintre țările balcanice într-un domeniu aflat de importanță la vîrfurile științifice, cum este cercetarea matematică. Cooperarea științifică contribuie în cea mai largă măsură la apropierea dintre popoare și, din acest punct de vedere, cel de al III-lea Congres interbalcanic al matematicienilor capătă o importanță semnificativă aflat prin realizările sale, cit și prin perspectivele pe care le deschide.

Ce ne puteți spune în legătură cu volumul lucrărilor congresului?

— Numărul mare de domenii în care se desfășoară astăzi cercetarea matematică dă o deosebită amploare acestui congres, ale cărui lucrări sînt repartizate în

Turcia și țara noastră. Astfel avem în față fondul comun cu care pornim să ne împlîmăm preocupările. În deservul pe secții, se prezintă numeroase comunicări care ne ajută să cunoaștem în adîncime problemele respective.

Cum apreciați congresul ca punct de intersecție al gândirii matematice din țări diferite?

— Desigur, se remarcă în program orientări specifice fiecărei școli, și aceasta contribuie fructuos la creșterea cîmpului de investigație al tuturor, la schimbul de idei și la sugestiile de colaborare complexă.

Un congres nu este numai o dare de seamă vastă asupra unor realizări remarcabile, ci și același timp un prilej fericit de cunoaștere reciprocă, de stabilire de contacte, de discuții libere care, adesea, sînt preambulul unor legături trainice ce se amplifică considerabil în viitor. Tinerii cercetători, larg reprezentati în acest congres, prin entuziasmul lor, prin curiozitatea lor vie, prin dinamismul lor, vor asigura continuarea colaborării rodnice pe care o dorim și, defî, întărirea permanentă a Uniunii interbalcanice, care își reia activitatea sub semnul prieteniei. În condiții cit se poate de promițătoare.

Una dintre secțiile congresului tratează probleme ale învățămîntului matematic. Ce a determinat pe organizatori să pună în discuție această problemă?

— Învățămîntul este baza solidă și fecundă a cercetării. O deosebită însemnătate are aici liceul, în care tineretul își caută vocațiile. Zorile investigațiilor matematice sînt foarte timpurii și ele trebuie să fie luminate de studiul deschizător de orizonturi din liceu. La rîndul lui, învățămîntul superior cultivă răsadurile fragede și dornice de a crește preluate din pepiniera liceului. De aceea problemele învățămîntului matematic constituie un obiectiv de seamă al unui congres care își îndreaptă ochii spre viitor.

despre introducerea analizei operaționale în programele analitice ale facultăților de matematică. Sînt de prevăzută discuții ample și schimburi de vederi din care vor rezulta informații, sugestii și învățăminte folositoare. Profesorii de liceu participă activ la dezbaterile congresului, aducînd contribuții foarte prețioase, făcînd sugestii pentru adaptarea învățămîntului matematic la stadiul actual al dezvoltării științelor matematice.

Ce concluzii de ordin general se pot trage pînă acum din desfășurarea congresului pe baza programului ce și l-a propus?

— Un program nu este dect un cadru, dar tocmai prin această calitate el este grăitor. Conceput pe baza contribuțiilor, care se dovedește foarte bogată, a numeroșilor matematicieni — peste 70 de oaspeți străini și un număr important de matematicieni din țara noastră — programul congresului atestă, o dată cu valoarea sa, și dorința vie de afirmare a realizărilor rezultate dintr-o colaborare prietenească. În aceste condiții, Uniunea interbalcanică a matematicienilor își reia activitatea sub auspiciu care sînt semnul reușitei și îndreptătesc cele mai frumoase speranțe de viitor.

HARALAMBIE LEREA